

ПОГОДЖЕНО
Протокол педагогічної ради
№01 від 21.08.2026 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ по закладу освіти
№53-о від 21.08.2026 року

ПОЛОЖЕННЯ
про використання технологій
штучного інтелекту (ШІ) в освітньому процесі
у Ліцеї №197 ім. Дмитра Луценка
Святошинського району міста Києва

ЗМІСТ

- I. Загальні Положення**
- II. Основні принципи використання штучного інтелекту в освітньому процесі**
- III. Політика щодо інтеграції та використання штучного інтелекту учасниками освітнього процесу**
- IV. Приклади дотримання та порушення етичних норм при використанні штучного інтелекту**
- V. Прикінцеві Положення**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення про використання технологій штучного інтелекту (ШІ) в освітньому процесі (далі – Положення) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про захист персональних даних», «Про авторське право і суміжні права», «Про академічну доброчесність, указу президента «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. №1556-р «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні», резолюції Генеральної Асамблеї від 25 вересня 2015 року «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», Регламенту 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради від 13 червня 2024 року, що встановлює гармонізовані правила щодо використання штучного інтелекту та інших нормативних актів.
2. Метою Положення у Ліцеї №197 ім.Дмитра Луценка Святошинського району міста Києва (далі – заклад освіти) є нормативне врегулювання принципів, умов і меж застосування технологій штучного інтелекту в освітній, організаційній та адміністративній діяльності Ліцею; забезпечення дотримання академічної доброчесності, етичних стандартів, вимог чинного законодавства України, а також формування прозорих механізмів контролю й відповідальності за використання відповідних цифрових інструментів.
3. Основними завданнями цього Положення є:
 - підвищення якості освітнього процесу відповідно до принципів академічної доброчесності, етичних норм і відповідального використання, а також для формування усвідомленого ставлення до можливостей та ризиків, пов'язаних із використанням ШІ;
 - інтеграція кращих практик використання ШІ в освітній процес та забезпечення суворого дотримання етичних принципів, захисту персональних даних і конфіденційності інформації;
 - створення сприятливих умов для досліджень, розробки власних алгоритмів та експериментів із ШІ, що сприяють появі нових методик навчання;
 - підвищення ефективності адміністративного та освітнього управління через автоматизацію рутинних завдань, аналіз великих даних і персоналізацію навчання під потреби здобувачів освіти;
 - впровадження міжнародних стандартів ШІ, що забезпечує підготовку фахівців, які відповідають вимогам світового ринку праці та підтримують стратегічне лідерство Ліцею;
 - гарантування прозорого, справедливого та неупередженого використання технологій ШІ щодо всіх учасників освітнього процесу.

II. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

1. Положення зобов'язує всіх учасників освітнього процесу дотримуватися принципів справедливого, безпечного та етичного використання ШІ, а саме:
 - прозорості та відкритості (будь-яке використання ШІ (для написання тексту, створення або оптимізації програмного коду, аналізу даних тощо) під час виконання навчальних завдань, кваліфікаційних або наукових робіт

має бути обов'язково задеклароване шляхом чіткого зазначення назви використаного інструменту (наприклад, ChatGPT, GitHub Copilot, Claude тощо), версії моделі та конкретної мети її застосування безпосередньо у вступі до роботи, розділі методології або у вигляді коментарів у вихідному коді);

- відповідальності та етики (системи ШІ розглядаються виключно як допоміжні інструменти (цифрові асистенти), а не як самостійні суб'єкти діяльності; кінцева відповідальність за достовірність наведених фактів, коректність і безпеку згенерованого коду, відсутність плагіату, етичність та загальну наукову цінність результатів завжди лежить виключно на виконавці (здобувачеві, вчителю));
 - академічної доброчесності (використання ШІ має сприяти поглибленню знань та розвитку аналітичного мислення, а не замінювати процес навчання, тому здобувачі зобов'язані самостійно формувати логіку, архітектуру рішень та висновки у своїх роботах, використовуючи алгоритми лише для підтримки цих процесів (мозковий штурм, дебагінг, редагування). без права подавати повністю або частково згенеровані матеріали як власний оригінальний доробок);
 - законності (використання ШІ повинно здійснюватися на правових підставах з розумінням алгоритмів обробки даних і джерел інформації);
 - конфіденційності та безпеки (забороняється завантажувати у відкриті (публічні) моделі ШІ будь-які персональні дані учасників освітнього процесу, комерційну таємницю, закриті дані проєктів, пропрієтарний програмний код, паролі, ключі доступу або неопубліковані результати наукових досліджень здобувачів і працівників Ліцею);
 - доступності та інклюзивності (інструменти ШІ мають бути доступними для всіх учасників, незалежно від їхніх індивідуальних можливостей).
2. Заклад освіти підтримує впровадження інструментів ШІ як засобу підвищення якості та інноваційності освітнього процесу. При цьому заклад освіти зберігає за собою повноваження регулювати використання штучного інтелекту під час виконання окремих видів академічних завдань.
 3. З метою забезпечення адаптивності освітнього процесу, зазначені принципи та правила можуть бути переглянуті та актуалізовані, що дозволяє своєчасно реагувати на розвиток технологій ШІ та динамічні зміни в академічному середовищі.

ІІІ. ПОЛІТИКА ЩОДО ІНТЕГРАЦІЇ ТА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1. Використання штучного інтелекту в освітній діяльності закладу освіти передбачає синергію традиційних методів навчання та новітніх технологій. Використання ШІ в цій сфері спрямоване на оптимізацію викладання та персоналізацію навчання.
 - 1) Умови використання або обмеження щодо ШІ визначаються виключно педагогічним працівником згідно з програмою навчального предмета та специфіки курсу.

- 2) Педагогічні працівники можуть використовувати ШІ для формування базових драфтів (чернеток) навчального матеріалу, розробки лабораторних робіт, генерації варіантів тестових завдань та навчальних кейсів. Будь-який згенерований контент підлягає обов'язковій валідації та адаптації педагогом перед подачею учням.
 - 3) ШІ може виступати в ролі інтерактивного цифрового тьютора для пояснення складних концепцій, термінології чи алгоритмів, адаптуючи подачу матеріалу під індивідуальний темп сприйняття користувача.
 - 4) Використання будь-яких інструментів ШІ під час діагностувальних/контрольних заходів заборонено, якщо вчитель прямо не дозволив інше для конкретного завдання.
2. Використання штучного інтелекту в освітній та інноваційній діяльності.
- 1) Дозволяється застосування спеціалізованих ШІ-інструментів для пошуку релевантних джерел, агрегації даних, наукометричного аналізу та первинного огляду літератури з обов'язковою верифікацією реального існування знайдених джерел.
 - 2) Дослідники можуть використовувати ШІ для генерації варіантів структури майбутніх публікацій, тез або звітів, а також для перекладу та стилістичного редагування власного тексту. Згенеровані фрагменти можуть слугувати лише основою для подальшого глибокого авторського доопрацювання.
 - 3) Використання алгоритмів машинного навчання дозволяється для розпізнавання патернів, статистичної обробки та візуалізації результатів експериментів.
 - 4) Забороняється використання відкритих ШІ-моделей для обробки неопублікованих результатів досліджень, унікальних алгоритмів або будь-яких інших даних, що становлять інтелектуальну власність .
3. Прикладні аспекти використання ШІ для здобувачів освіти.
- 1) Здобувачам освіти дозволяється використовувати ШІ-інструменти для:
 - організації самостійного навчання, розвитку навичок письма, вдосконалення стилю висловлювання та розширення лексичного запасу;
 - перевірки граматики, структури, стилю власних письмових робіт;
 - створення мультимедійних матеріалів (презентацій, відео, зображень тощо);
 - аналізу великих обсягів даних у власних дослідженнях;
 - пошуку синтаксичних помилок, оптимізації готового коду, рефакторингу або вивчення синтаксису нових мов програмування;
 - використання ШІ як віртуального співрозмовника для пошуку нестандартних підходів до вирішення інженерних задач, розробки концепцій стартапів або дизайну проєктів.
 - 2) Забороняється повна автоматична генерація коду та/або академічного тексту для виконання лабораторних, практичних, курсових, кваліфікаційних робіт (проєктів) з метою видавання його за власний доробок.

- 3) У разі інтеграції згенерованих матеріалів у свої академічній роботі, здобувач освіти зобов'язаний надати коротку методологічну довідку, яка включає три обов'язкові елементи:
 - назва інструменту та версія;
 - мета використання (наприклад, «для оптимізації запитів до бази даних»);
 - внесок автора (як саме результат був перевірений та змінений автором).
 - 4) Здобувач освіти несе повну особисту відповідальність за достовірність, працездатність та етичність кінцевого продукту.
 - 5) Несанкціоноване використання ШІ тягне за собою відповідальність за порушення академічної доброчесності.
4. Прикладні аспекти використання ШІ для педагогічних працівників:
- 1) Педагогічним працівникам дозволяється використовувати ШІ-інструменти для:
 - створення чернеток лекційних матеріалів, структурування презентацій, генерації фрагментів програмного коду для демонстрації, а також створення наборів синтетичних (тестових) даних для лабораторних робіт;
 - створення унікальних аналітичних кейсів, багаторівневих проєктних сценаріїв, квізів та інтерактивних опитувань, які стимулюють критичне мислення здобувачів освіти;
 - пошуку синтаксичних помилок, оптимізації готового коду, рефакторингу або вивчення синтаксису нових мов програмування;
 - використання ШІ як віртуального співрозмовника для пошуку нестандартних підходів до вирішення задач, розробки концепцій стартапів або дизайну проєктів.
 - 2) Забороняється повна автоматична генерація коду та/або академічного тексту для виконання лабораторних, практичних, курсових, кваліфікаційних робіт (проєктів) з метою видавання його за власний доробок.
 - 3) Прикладні аспекти використання ШІ для педагогічних працівників:
 - створення чернеток матеріалів до уроків, структурування презентацій, генерації фрагментів програмного коду для демонстрації, а також створення наборів синтетичних (тестових) даних для практичних та лабораторних робіт;
 - створення унікальних аналітичних кейсів, багаторівневих проєктних сценаріїв, квізів та інтерактивних опитувань, які стимулюють критичне мислення здобувачів освіти;
 - адаптація навчально-методичних матеріалів під різний рівень підготовки аудиторії.
 - 4) У разі інтеграції згенерованих матеріалів у свої академічні роботи, педагогічний працівник зобов'язаний надати коротку методологічну довідку, яка включає інформацію про генерацію матеріалів ШІ.
 - 5) Педагогічний працівник несе повну особисту відповідальність за достовірність, працездатність та етичність кінцевого продукту.

5. Неетичне використання ШІ всіма учасниками освітнього процесів може вважатися порушенням принципів академічної доброчесності. У разі виникнення підозри щодо ймовірного порушення академічної доброчесності стосовно використання ШІ відповідне повідомлення подається в порядку, передбаченому Положенням про академічну доброчесність педагогічних працівників та здобувачів освіти у Ліцеї №197 ім.Дмитра Луценка Святошинського району міста Києва

ІV. ПРИКЛАДИ ДОТРИМАННЯ ТА ПОРУШЕННЯ ЕТИЧНИХ НОРМ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

1. Етичне використання ШІ здобувачами освіти може використовуватись для:
 - технічної коректури (перевірка орфографії, пунктуації та стилістики, за умови, що авторство основного тексту та ідей належить здобувачу освіти);
 - попереднього контролю оригінальності (самоперевірка роботи на наявність запозичень (плагіату) перед фінальним поданням);
 - роботи з джерелами (пошук, підбір та систематизація наукової літератури за умови обов'язкового самостійного опрацювання, аналізу та інтерпретації знайдених матеріалів);
 - аналізу даних (автоматизована обробка великих масивів інформації, за умови, що здобувач освіти чітко розуміє методологію дослідження та самостійно формулює висновки);
 - виконання творчих завдань (створення навчальних матеріалів (візуалізацій, інтерактивних елементів) виключно в межах завдань, погоджених із викладачем).
2. Етичним використанням ШІ педагогічними працівниками є:
 - автоматизація комунікації (впровадження чат-ботів та AI-асистентів на офіційних ресурсах Ліцею для швидкого надання відповідей на типові запитання здобувачів освіти та розвантаження викладачів);
 - підготовка контенту (використання ШІ для створення чернеток методичних матеріалів, наукових статей та звітів за умови їх обов'язкового критичного перегляду, редагування та верифікації автором-людиною);
 - модернізація методик викладання (інтеграція ШІ для делегування рутинних завдань та зміщення акценту на розвиток критичного мислення, аналітичних навичок та інтерактивну взаємодію в аудиторії);
 - персоналізація навчання (використання адаптивних AI-систем для створення інклюзивного середовища, що враховує індивідуальний темп, потреби та стиль навчання кожного здобувача освіти).
3. Неетичне використання ШІ здобувачами освіти є:
 - підміна авторства (генерація основного тексту академічної роботи штучним інтелектом замість самостійного виконання завдання здобувачем освіти);
 - фальсифікація досліджень (використання алгоритмів ШІ для фабрикації даних, результатів експериментів або створення фейкових наукових висновків);

- маніпуляція задля уникнення перевірки (використання ІІІ для перефразування (rewriting) плагіату або інших маніпуляцій з текстом з метою обходу систем виявлення запозичень);
 - фабрикація джерел (генерація неіснуючих бібліографічних посилань, цитат або фейкових публікацій (поширення «галюцинацій» ІІІ));
 - несанкціонований доступ та порушення конфіденційності (використання ІІІ для злому, отримання доступу до екзаменаційних завдань, відповідей на тести або обробки персональних даних інших осіб без їхньої згоди).
4. Неетичне використання ІІІ педагогічними працівниками є:
- публікація неперевіреного контенту (оприлюднення навчальних матеріалів, основний зміст яких згенерований ІІІ, без суттєвого авторського доопрацювання, критичного аналізу та верифікації);
 - фальсифікація даних (використання алгоритмів ІІІ для фабрикації результатів досліджень або маніпулювання даними, що призводить до викривлення наукових висновків);
 - порушення академічної доброчесності (використання ІІІ для плагіату або технічного маскування запозичень у власних наукових та методичних роботах);
 - автоматичне оцінювання без контролю (передача ІІІ функції оцінювання робіт здобувачів освіти без обов'язкової верифікації результатів викладачем);
 - порушення конфіденційності (завантаження персональних даних здобувачів освіти або інших працівників закладу освіти у відкриті системи ІІІ, що створює ризики витоку інформації);
 - деперсоналізація освітнього процесу (повна автоматизація комунікації зі здобувачами освіти, що призводить до втрати зворотного зв'язку та зниження якості педагогічної взаємодії).

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення затверджується Педагогічною радою закладу освіти та вводиться в дію наказом директора.
2. Зміни до Положення вносять відповідно до встановленого в закладі освіти порядку.